

Innhold

Forord	13
<i>Lars Fuglsang, Roskilde Universitet, Danmark</i>	
Litteratur	15
Redaktørens forord	17
Kapittel 1	
Sosial innovasjon og samskaping	19
<i>Elisabeth Willumsen, Atle Ødegård og Tore Sirnes</i>	
Innledning	19
Velferdssystemer under press – kan innovasjon være en adekvat respons?	22
Eksempler fra Danmark og Storbritannia	24
Et paradigmeskifte	24
Sosiale aspekter ved innovasjon	26
Innovasjon i helse og velferd – fra nasjonal strategi til kommunal hverdag	28
Samskaping og innovasjon	30
Forskning på innovasjon i helse og velferd	32
Oppsummering	35
Struktur og innhold i boka	36
Litteratur	39
DEL 1 NOEN BIDRAG TIL EN KUNNSKAPSPLATTFORM	43
Kapittel 2	
Samskabelse af innovative offentlige løsninger	45
<i>Andreas Hagedorn Krogh, Eva Sørensen og Jacob Torfing</i>	
Indledning	45

Offentlig innovation	46
Samarbejdsdrevet innovation	49
Samskabelse af offentlige løsninger	51
Effekten af samskabt innovation	55
Offentlig styring og ledelse af samskabt innovation	57
Konklusion	61
Litteratur	62
Kapittel 3	
Improvisation: Innovation – fra nyhed til nærvær	66
<i>Charlotte Wegener</i>	
Improvisation og innovation	66
Et læringsperspektiv på innovation	67
Hvad gør innovationsbegrebet distinkt?	68
Ét begreb – tre logikker	69
Innovation kan læres, men hvordan?	71
Kontinuitet og brud	72
En særlig form for kontinuitet – improvisation	74
Variation og transformation	75
Tilbage til grænsekryds	76
Kontinuitet og læring	77
Situeret improvisation – en innovationsstrategi	78
Litteratur	79
Kapittel 4	
Innovasjon i velferd – er nettverk løsningen?	80
<i>Trond Bliksvær og Janne Paulsen Breimo</i>	
Innledning	80
Samarbeid og nettverk som løsning	81
Metode	82
Disiplinær tilhørighet	84
Hvordan forstås nettverk i artiklene?	85
Hvordan forstås innovasjon?	86
Frivillig sektor og samskaping – som samfunnsmessig endring	87
Problemstillinger innenfor velferdsfeltet	88
Konklusjon	89
Vedlegg	90
Litteratur	92

DEL 2 INNOVASJON OG SAMSKAPING I KONTEKSTER 95

Kapittel 5

Innovasjon som nytt styringsparadigme i en kommunal hverdag? 97

Ann Karin Tennås Holmen

Innledning	97
Innovasjon på dagsorden i kommunene	98
Tidlige nasjonale føringer for innovasjon i kommunesektoren	98
Nasjonale forskningsstrategier som innovasjonstrykk	99
Vedvarende og økende innovasjonstrykk fra nasjonalt hold.	100
Innovasjon som styringsparadigme	101
En studie av hvordan innovasjon møtte den kommunale hverdagen.	103
Innovasjonskrav møter kommunal hverdag	103
Hvorfor skal vi drive med innovasjon?	104
Hva skal vi gjøre, og hvordan skal vi gjøre det?	104
Hvilke fotavtrykk gir innovasjonsarbeidet i kommunene?	106
Ambivalens til innovasjonstrykk	107
Innovasjonsparadigme?	109
Innovasjonsparadigme uten bakside?	110
Oppsummering.	111
Litteratur.	112

Kapittel 6

Hvordan kan innovasjon og samskaping bidra til framtidig

bærekraft i kommunene? 114

Eli Sirnes Willumsen og Erik Kjeldstadli

Hvorfor skal kommunene drive med innovasjon?	114
Økosystem for innovasjon i offentlig sektor.	115
Hvordan utvikle en innovativ kommune i praksis?	118
Bevissthet og synlig innovasjonskultur	118
Kapasitet og struktur – innovativ kommuneorganisasjon	121
Samskapende prosesser	122
Mot og ledelse – å lede innovasjon	125
Oppsummering.	128
Litteratur.	129

Kapittel 7

Helseinnovasjonssenteret – et kommunesamarbeid om forskning, tjenesteutvikling og innovasjon	131
<i>Trude Fløystad Eines, Bjarte Bye Løfaldli og Atle Ødegård</i>	
Innledning	131
Helseinnovasjonssenteret med Regionalt Responssenter i Kristiansund.	132
Sosial innovasjon gjennom bruk av tjenstedesign som metode	133
Om tjenstedesign	134
Helseinnovasjonssenteret som katalysator for økt sosial innovasjon . .	137
Hospital at home	139
Samskaping i tjenstedesignprosesser	142
Oppsummering og avslutning	143
Litteratur.	144

Kapittel 8

Fra visjon til innovasjon – sosial innovasjon i sykehjem	147
<i>Marie Undheim og Elisabeth Willumsen</i>	
Innledning	147
Bakgrunn og kontekst	148
Kognitiv svikt og demens	148
Sykehjemmet som kontekst	149
Reminisens	149
Grenseobjekt.	151
Grensearbeid som bidrag til sosial innovasjon.	151
Reminisens eller minnearbeid som grensearbeid	152
Fra visjon til praksis.	153
Bilder som grenseobjekt	153
Natur og sansehage som grenseobjekt.	154
«Alle skal bli sett» – bruk av grenseobjekt som bidrar til inkludering	155
Hvordan grenseobjekter kan bidra til sosial innovasjon.	155
Hvordan grenseobjekt kan bidra til innovasjon – lederens rolle	157
Lederens rolle som fasilitator av sosial innovasjon	158
Oppsummering.	159
Litteratur.	160

Kapittel 9

Digital innovasjon i helse 163
Marianne Storm og Anne Marie Lunde Husebø

Innledning 163
 Helsepolitikk om digitalisering og innovasjon i helse. 164
 Samskaping, sosial innovasjon og digitalisering 165
 Digitale verktøy. 166
 Internett. 166
 Internettbaserte tiltak 167
 Sensortechnologi 167
 Videobesøk. 168
 Mobilhelsetechnologi 169
 Innføring av digitale verktøy i helsetjenestene 170
 Muligheter og utfordringer med digital innovasjon i helsetjenesten . . 171
 Konklusjon 173
 Litteratur. 174

Kapittel 10

Innovasjon og entreprenørskap – noen nyttige innsikter fra bedriftsperspektivet 177
Eric Christian Brun

Innledning 177
 Innovasjon og entreprenørskap – forskjeller og likheter 177
 Definisjoner av begrepene. 177
 Rammeverk for innovasjon og entreprenørskap 179
 Innovasjonsprosesser krever flere roller enn bare entreprenøren 181
 Usikkerhet og kommunikasjon 184
 Usikkerhet versus tvetydighet 184
 «Fuzziness», innovasjon og nyhetsgrad 187
 Kommunikasjonsmedier. 187
 Bedre innovasjon gjennom mangfold 189
 Oppsummering. 190
 Litteratur. 191

Kapittel 11

Tverrprofesjonell samarbeidslæring i profesjonsutdanningene 193
Atle Ødegård, Siv Elin Nord Sæbjørnsen, Susanne Lindqvist, Frøydis Vasset, Hans Petter Iversen, Elisabeth Willumsen, Tore Sirnes og Synnøve Hofseth Almås

Innledning 193

Tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) – en studie om læreres erfaringer	194
Nasjonal og internasjonal kontekst	195
Teoretiske perspektiver	196
Rolle og identitet	198
Lærernes rolle	199
Tverrprofesjonell selvbevissthet	200
Tverrprofesjonell samarbeidslæring og innovasjonskompetanse . .	201
Avslutning	202
Litteratur	203

Kapittel 12

The Change Laboratory® as a tool for collaboration and social innovation	207
---	------------

Sarah Hean, Päiviikki Lahtinen, William Dugdale,

Bjørn Kjetil Larsen, Anu Kajamaa

Introduction	207
Practice setting: The wicked problems facing interagency collaboration between mental health and criminal justice	208
The Change Laboratory®	211
Change laboratories as a means of addressing wicked problems	213
Challenges and limitations of the Change Laboratory	217
Conclusions	218
Acknowledgements	219
Literature	219

Kapittel 13

Pasienter og brukere som digitale partnere	222
---	------------

Tatiana A. Iakovleva og Elisabeth Willumsen

Innledning	222
Digitalisering i helse- og velferdssektoren	223
Velferdsteknologi	224
Hva er innovasjon, og hvem kan drive med innovasjon og entreprenørskap?	225
Nye roller for pasientene	226
Den intelligente pasienten	226
Den involverte pasienten	227
Pasienten som innovatør og entreprenør	228
Patient Innovation Platform	228
Eksempler fra Patient Innovation Platform	229

Brukerroller og samskaping	231
Drivere og hindringer for pasientdrevne innovasjoner – en diskusjon	233
Ansvarlig innovasjon og samskaping	236
Etablering av utprøvningsrom for samskaping/co-creation?	237
Avslutning.	238
Litteratur.	239
DEL 3 SUPPLERENDE PERSPEKTIVER	245
Kapittel 14	
Et kompleksitetsteoretisk perspektiv på tverrprofesjonell organisasjonspraksis og innovasjonsprosesser	247
<i>Hans Petter Iversen og Stig O. Johannessen</i>	
Innledning	247
Kompleksitetstenkning	248
Kompleksitet og organisasjonspraksis	249
Tverrprofesjonell organisasjonspraksis	252
Flerfaglig og tverrfaglig	254
Makt og profesjon	256
Ledelse i tverrprofesjonell organisasjonspraksis	256
Innovasjonspraksiser	257
Konklusjon	259
Litteratur.	259
Kapittel 15	
Kommunikasjon i samskaping av forskjellige virkeligheter	261
<i>Atle Ødegård og Stål Bjørkly</i>	
Innledning	261
De uklare begrepene	262
Kommunikasjonsforståelse i andreordensperspektivene	264
Første- og andreordens systemisk familierapi	264
Punktuering og sirkulering	265
Spørsmålstyper	266
Andreordens systemforståelse og tverrprofesjonelt samarbeid.	268
Praksiseksempler fra arenaer for samskaping	269
Diskusjon	272
Forutsetninger for innovasjon i lys av førsteordens og andreordens posisjoner	272
Innovasjon via en av to sammenfallende posisjoner.	273

Konklusjon og noen spørsmål	275
Litteratur.	276
Kapittel 16	
Hvad skete der med innovationen, da den blev 'social'?	278
<i>Marie Aakjær, Charlotte Wegener, Elisabeth Willumsen, Marianne Storm, Atle Ødegård og Anne Marie Lunde Husebø</i>	
Indledning.	278
Tilsynekomsten af social innovation som begreb	279
Reviewprocessen – et møde med et mangfoldigt begreb.	281
Scoping review	281
De første vanskeligheder i processen viser sig	282
Grænser sløres – og nye opstår?	283
Grænser mellem proces og produkt	284
Grænser mellem udbyder og modtager	285
Grænser mellem inkrementel og radikal forandring	285
Grænser for værdiskabelse i velfærdssamfund	286
Social innovation som kampplads i praksis – og forskningsfelt.	288
Litteratur.	289
Kapittel 17	
Innovasjon i science fiction: perspektiver på endring og nyskaping.	292
<i>Ingvil Hellstrand</i>	
Innledning	292
Science fiction som metode for nyskaping	293
Brave new world? Kunsten å nyskape et samfunn	296
Teknologiske nyvinninger: mellom optimisme og frykt	299
Kroppen som innovasjonsarena: fra Frankensteins monster til framtidens kloner	302
Oppsummering: å utfordre det velkjente	304
Litteratur.	305
Forfatterpresentasjoner	308
Stikkord	315